

Svédország

Utolsó frissítés dátuma: 2020.12.9.

Fertőzöttség állapota

Összes fertőzött száma 297 732 fertőzött (tesztel igazolt, a fertőzésen átesett és akut fertőzött), 7 200 fő halt meg. (2020. december 8-i adatok)

Járványhelyzet¹:

Svédországban továbbra is erőteljesen emelkedik a Covid-19 fertőzöttek száma, akárcsak a haláleseteké és az intenzív kórházi ellátásra szorulóké. A járvány tetőzését a karácsony körüli időszakra jelzik előre, ezért az ünnepek alatt is országosan érvényben marad a 8 fős rendezvénykorlát és az egy háztartáson kívüliekkel való kontaktus kerülésére vonatkozó ajánlás. A kórházi intenzív hely-kapacitás 81%-a foglalt. 2020. december 8-án 698 fő volt a 100 000 főre jutó 14 napos kumulatív fertőzöttségi adat. Jelentősen megnövekedtek a tesztelések számát, novemberi hónapban a PCR-tesztek száma országosan heti 230 és 280 ezer között, az antitesttesztek száma 27-33 ezer között mozgott.

Korlátozások

Lakossági korlátozások (jelenleg a korlátozásokat erősítik):

- Svédországban nincs kiutazási tilalom, azonban ajánlások 2020. március 14-től vannak. A svéd külügyminisztérium 2020. december 16-ig meghosszabbította utazási tanácsainak érvényességét, amely szerint az EU/EGT/UK/Schengen térségen belül Észtországba, Írországba és Lettországba nem ajánlja az utazást. Az EU/EGT/UK/Schengen térségen kívüli országokba, 2021. január 31-ig nem ajánlja az utazást a feltétlenül szükséges utakon kívül. Az ajánlásoktól való eltérés nem jár szankcióval.
- 2020. március 19-től beutazási tilalmat rendeltek el az uniós szabályokkal összhangban (*kivéve EU, EGT és UK állampolgárai, az érvényes tartózkodási engedéllyel rendelkezők, különösen fontos indokból beutazók, a bizonyos társadalmilag fontos feladatok ellátók (mezőgazdasági, erdészeti és kertészeti idénymunkások), Svédországban tanulók, illetve 2020. október 29-től az EU-n kívüli országokból érkezők számára, amennyiben Ausztrália, Dél-Korea, Japán, Ruanda, Szingapúr, Thaiföld, Új-Zéland, Uruguay a kiindulási ország*). Ez jelenleg 2020. december 22-ig van hatályban. Svédország nem alkalmaz reptéri szűrést és nincs hatósági/kötelező karantén a beutazóknak.
- 2020. október 29-től az eddigi legszigorúbb járványügyi ajánlások (!) léptek életbe: kerülni kell a fizikai érintkezést a nem egy háztartásban élőkkel; az üzletekben, bevásárlóközpontokban, múzeumokban, uszodákban, edzőtermekben tartózkodást; a találkozókön, rendezvényeken, koncerteken, beltéri programokon, sporteseményeken való részvételt. A munkáltatóktól kéri az otthoni munkavégzés biztosítását. A központi

¹ Forrás: ECDC, svéd Népegészségügyi Hatóság

közigazgatásban (minisztériumokban, hivatalokban) a munkatársak 2/3 otthonról dolgozik, digitális meeting policy-t vezettek be. A svéd Parlament 2020 év végéig 55 képviselő részvételével szavaz (a 349-ből), a bizottságok is csökkentett létszámmal működnek.

- 2020. november 24-től a nyilvános helyeken való gyülekezést, 8 főben korlátozzák. A karácsonyi és újévi családi illetve baráti összejöveteleken is kéri a 8 fős létszámkorlát tiszteletben tartását, ill. lehetőleg csak az egy háztartásban élőkkel való ünneplést.
- Az éttermek, kávéházak és bárók továbbra is működnek, de csak ültetett vendégeket szolgálhatnak, az asztalokat minimum 1 méteres távolságra kell tartani és egy asztalnál legfeljebb 8 fős társaság ülhet. A szabályokat az önkormányzatok ellenőrzik, szabályszegés esetén bezárathatják a helyiséget. A szigorítások miatt a legtöbb kulturális intézmény (múzeum, filmszínház) bezárt, de a kormánynak nincs jogi lehetősége uszodát, konditermet kötelezően bezárni.
- A középiskolák 2020. december 7-től 2021. január 6-ig távoktatásra álltak át. A felsőoktatási intézmények egy része is digitális oktatást nyújt.

Gazdasági korlátozások:

- Gazdasági korlátozások nincsenek érvényben. Egyes cégek, üzletek önként döntöttek a termelés, vagy a nyitvatartási idő csökkentéséről a munkavállalók egészségének biztonsága, a csökkenő forgalom/megrendelések vagy a beszállítói láncban tapasztalható fennakadások miatt. Az ajánlások egyike, hogy az emberek ne töltsék az időt az üzletekben, plázákban.
- A 8 fős korlátozások miatt minden kulturális rendezvényt leállítottak, ami a kulturális szektor teljes működését felfüggesztette.

Áruforgalmi, kereskedelmi korlátozások

2020. november 20-tól 2021. február 28-ig 22 óra után a vendéglátóhelyek nem szolgálhatnak fel alkoholt, és ezeknek 22.30-ig be kell zárniuk.

Logisztika és szállítványozás állapota

Közúti, vasúti, légi és tengeri szállítványozás:

- Svédországban nincs **közúti és vasúti** szállítványozási korlátozás.
- 2020. novemberében Swedavia 10 repülőterén átlagosan mintegy 87%-os csökkenésről beszélhetünk a tavalyi novemberi adatokhoz képest. 2019. évben 3 001 000 utas helyett idén 386 000 utas utazott a novemberi hónapban. A nemzetközi utasok száma 88%-kal csökkent, 1 922 000 főről 386 000 főre.
- A **tengeri fuvarozás** (betartva a svéd Közegészségügyi Hatóság és kormány ajánlásait, szigorításait) zavartalanul működik.

Gazdasági kilátások

A svéd Központi Statisztikai Hivatal (SCB) adatai alapján 2020. Q3-ban 4,3%-kal nőtt a svéd GDP az előző negyedéves adatokhoz képest. A kormányzat 2020-ra 4,6%-os GDP csökkenéssel számol, 2021-ben pedig 4,1%-os növekedést prognosztizál. A prognózis szerint az

államadósság a GDP arányában a 2020-as 35,2%-os szintről idén 42,6%-ra emelkedik, 2020-tól azonban kisebb mértékű csökkenés indul meg.

A fontosabb gazdasági mutatók 2020. szeptemberi prognózis	2019	2020	2021	2022	2023
GDP %-os változása naptár szerint kiigazítva	1,2	-4,6	4,1	3,8	2,9
Államháztartás nettó egyenlege a GDP %-ban	0,3	-5,5	-3,5	-1,6	0,3
Foglalkoztatási ráta 20-64 év közötti népesség %-ban	82,1	80,2	80,1	81,7	82,8
Foglalkoztatottak számának %-os változása, 15-74 év közötti népesség	0,7	-2,1	0,3	2,4	1,7
Munkanélküliség a 15-74 év közötti aktív népesség %-ban	6,8	9	9,5	8,1	7,1
Államadósság a GDP% -ban	35,2	42,6	42,3	41,4	39,5

Munkanélküliségi és foglalkoztatottsági adatok:

- A munkanélküliség 2020. Q3 adatok szerint 8,9% volt. A kormány várakozásai alapján 2020-ban 9%-os, míg 2021-ben 9,5%-os lehet a munkanélküliség.
- A 15-74 évesek kategóriájában a teljes munkanélküliségi ráta Q1-hez képest 1,8 százalékponttal nőtt. Így jelenleg a 15-74 korú svéd lakosságból 494 000 fő (8,9%) munkanélküli.
- A 15-24 éves fiatalok körében a munkanélküliség Q3-ban Q1-hez képest 5,5 százalékponttal nőtt elérve a 25,5%-ot. Ennek megfelelően jelenleg 152 000 fiatal fő munkanélküli Svédországban.
- A 15-74 éves foglalkoztatottak száma, az előző év azonos időszakához képest 76 000 fővel kevesebb, 5 062 000 fő volt 2020 Q3-ban (szezonálisan nem kiigazított adatok szerint). A foglalkoztatott nők száma 2 381 000 fő, a foglalkoztatott férfiaké 2 681 000 volt, a foglalkoztatási ráta 67,1% volt (nők 64,3%, férfiak 69,9%). A 15-24 éves fiatalok körében a foglalkoztatottak száma 447 000 fő volt, a foglalkoztatási ráta pedig 38,8% volt.

Gazdasági mutatók és folyamatok:

- A svéd termelési érték index 1,3%-kal emelkedett 2020. októberében a szeptemberi adatokhoz képest. A tavalyi év hasonló adataihoz viszonyítva ez az érték 1,7%-os csökkenést jelent. Az ipari szektor termelési indexe 0,4%-kal csökkent, a szolgáltatások termelési értékindexe pedig 2,6%-kal csökkent az előző hónaphoz képest.
- 2020. októberében a svéd import 12,4%-kal, míg az export 6,5%-kal csökkent a 2019. októberi adatokhoz képest.

- Az áruexport 2020 októberében 128,1 Mrd SEK (12,5 Mrd EUR)(2019-es szeptemberi adatokhoz képest 6%-os csökkenés), az áruimport pedig 123,4 Mrd SEK (12 Mrd EUR) (2019-es szeptemberi adatokhoz képest 12%-os csökkenés) volt. Ez 4,7 Mrd SEK (457 M EUR) pozitív külkereskedelmi egyenleget eredményezett.
- Az ipari megrendelések 2020 októberében 1,3 %-kal nőttek szeptemberhez képest. A tavalyi év azonos időszakához képest szeptemberhez a megrendelések száma szintén 1,3%-os növekedést mutat. A svédországi megrendelések 2%-kal, míg a külföldi megrendelések 3,4%-kal nőttek.
- Az inflációs ráta a CPIF (fix kamatozású fogyasztói árindex) szerint nem változott a szeptemberi adataihoz képest, így 2020 októberében a inflációs ráta a CPIF szerint 0,3%.

Gazdasági válságkezelő intézkedések

A koronavírusjárvánnyal kapcsolatosan 2020 folyamán eddig bejelentett kormányzati költségvetési (helyi és megyei önkormányzatok, valamint a járványügyi hatóságok többletköltségének fedezése) és gazdaságélénkítési intézkedések teljes összege meghaladja a 200 Mrd SEK (20 Mrd EUR).

Svéd Pénzügyminisztérium a 2021-es költségvetési tervezetében 2021-re további 105 Mrd SEK (10 Mrd EUR) értékű új intézkedéshez kapcsolódó kiadással számol a Covid-19 által sújtott gazdaság stimulálása és a munkahelyteremtő beruházásokra érdekében. Jelenleg a szakmai egyeztetés folyik a szeptemberben benyújtott költségvetési tervezetről. Parlamenti döntés decemberben várható.

Már bejelentett költségvetési intézkedések

A svéd kormány számos intézkedéssel támogatta a svéd vállalatokat és munkavállalókat a koronavírus ideje alatt, amit a svéd parlament a költségvetési módosító jogszabályokban hagyott jóvá.

A munka világgal kapcsolatos intézkedések, terhek csökkentés:

- A 20, 40 és 60%-os munkaidő csökkenés esetén alkalmazhatóak a rövidített munkaidős támogatások (43 Mrd SEK (4,17 Mrd EUR)). Jelenleg, a csökkentett munkaidős támogatások jelenleg legfeljebb kilenc egymást követő hónapra nyújthatók. A kormány ezt a határidőt ideiglenesen törölte a 2021. június 30-ig. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a 2020-ban nyújtott csökkentett kilenc hónapos munkaidős támogatások további hét hónappal, de legfeljebb 2021. június 30-ig meghosszabbíthatók. A 2021. június 30-ig tartó időszakban a támogatás mértéke 75% lesz 2021. januárban, februárban és márciusban, ami megegyezik a jelenlegi támogatás idej értékével. 2021 április, május és június folyamán a támogatás mértéke 50 % lesz. A támogatást 2021. június 30-ig vehető igénybe.
- A megbetegedett alkalmazott után fizetett táppénzt a munkavállaló visszamenőlegesen visszaigényelheti. A munkavállalók 2020. április 7-től igényelhetik a kártérítést a Svéd Társadalombiztosítási Ügynökség honlapján (Försäkringskassan).

- Az állam megelőző táppénzt nyújt azoknak a rizikócsoporthoz tartozóknak és családtagjaiknak, akiknél a távmunka nem megoldható. (6 Mrd SEK – 580 M EUR). Ez azt jelenti, hogy betegség nélkül is táppénzre mehetnek, hogy a fertőzést elkerüljék maximum 90 napig (a munkavállaló legfeljebb napi 804 SEK (78, 73 EUR) kaphat).
- Öt éves időszak alatt a vállalkozási tevékenység, a korábban megengedett egyszeri alkalommal ellentétben, most többször is szüneteltethető. Ez a változás mind azokra vonatkozik, akiknek vállalkozása inaktív volt az elmúlt öt évben, mind azokra, akiknek a jövőben esetleg szüneteltetniük kell üzleti tevékenységüket. Az üzleti tevékenység szüneteltetése 2021. december 31-ig lehetséges. A tevékenység szüneteltetése alatt megengedett a webhely vagy a közösségi média korlátozott mértékű frissítése, illetve korlátozott ügyfél- vagy szállítói kapcsolattartás.

Likviditási és hitelgarancia-intézkedések

- Állami hitelgarancia, ún. cégklinikum („főretagsakut”) felállításának, amely szerint az állam vállalja, hogy az adott hitel 70%-ig garanciát nyújt a bankok számára a vállalkozásnak nyújtott hitel után (100 Mrd SEK (10 Mrd EUR)). A vállalatok 2020. december 31-ig élhetnek az állami hitelgarancia lehetőségével.
- A Svéd Exporthitel Ügynökség 200 Mrd SEK (20 Mrd EUR) keretösszegeből támogat olyan exportáló cégeket, amelyek éves forgalma meghaladja a 200 M SEK-t (20 M EUR).
- Az egyéni vállalkozók számára bevétel kiesési támogatás igénylésére van lehetőség 2021. január 31-ig. A támogatást a 2020 március-július közötti csökkent értékesítések alapján igényelhetik olyan egyéni kereskedők, akiknek forgalma 2019-ben meghaladta a 200 000 SEK-et (19 475 EUR). A támogatásra való jogosultság megköveteli, hogy a támogatási időszakban a nettó árbevétel március- áprilisi időszakban több mint 70%-kal, a májusban 60%-kal, június-július időszakban több mint 50%-kal kevesebb a 2019-es azonos időszak nettó árbevételéhez képest. Az igényelhető támogatás összege a forgalomvesztés 75%-a lehet, de legfeljebb 120 000 SEK (11 685 EUR) összeg.

Közteher- és járulékfizetési kötelezettségek halasztása, könnyítése

- Az egyéni vállalkozók és kereskedelmi társaságok megváltoztathatják az előzetes adóbevallásukat maximum az év pénzügyi lezárása utáni hatodik hónapig. A adóbevallás megváltoztatása lehetőséget teremt a következő hónapokban fizetendő adók csökkentésére és a január és februári hónapokban befizetett adók visszaigénylésére.
- A korlátolt felelősségű társaságok esetében az adott pénzügyi évben befizetett hónapok adót lehet visszaigényelni (nem csak a januári és februárit).
- 28,97 %-os helyett 10,21%-os társadalombiztosítási hozzájárulás kell fizetniük azon vállalatoknak 2020 hátralévő részében, akiknek maximum 100 000 SEK bevétele van. A maximális 100 000 SEK (9760 EUR) összegű bevétel esetén a társadalombiztosítási hozzájárulás 10% lehet.

- Az egyéni vállalkozók és kereskedelmi társaságok esetében a 2020-as jövedelemadó visszatérítés keretében a 2019-es év adóköteles nyereségének 100%-a visszaigényelhető, de maximum 1 M SEK (97 600 EUR).
- 1 éves halasztási lehetőség az adó és közterhek befizetése alól (max. 315 Mrd SEK (29,5 Mrd EUR), amelyet további egy évvel lehet még meghosszabbítani, akik halasztási kérelmét már jóváhagyta a svéd adóhivatal;
- 2020. június 1-től átmenti adómentességek kapnak azon személyek, akik munkahelyükön ingyenes parkolási lehetőséggel rendelkeznek. Az adómentesség 2020. december 31-ig van érvényben.
- A maximum 1000 SEK értékű ajándékok adómentesen adhatók a munkavállalóknak 2020. július 1- 2020. december 31. időszakban.

Egyes ágazatok megsegítésére vonatkozó intézkedések:

Légiközlekedési szektor

- Svédországban legalább 2020. január 1-je óta repülési engedéllyel rendelkező légitársaságok támogatását célzó 5 Mrd SEK (455 M EUR) összegű hitelgarancia-csomag mintegy 20, alapvetően menetrendszerinti légijáratokat üzemeltető társaságot érint.
- A részben svéd állami tulajdonban lévő SAS skandináv légitársaságnak szánt 137 M EUR újra töltendő hitelkeret. (Az SAS 3,3 Mrd SEK (0,31 Mrd EUR) értékű újra töltendő hitelkeretben állapodott meg északi bankokkal, a svéd és a dán kormány összesen 90%-os hitelgaranciát vállalt.)
- 11 Mrd SEK (1 Mrd EUR) értékű közös dán-svéd feltőkésítési támogatás az SAS-nak, ennek a Svédországra eső része 5 Mrd SEK (486 M EUR).

Hajózási szektor

- 100 M SEK (9,5 M EUR) összegű kompenzációs keret az utasszállító kompokat üzemeltető svéd vállalatok koronavírussal összefüggő veszteségeinek ellentételezésre.

Kulturális, sport, média szektor

- A koronavírus-járvány következtében, a 2020. március 12.- május 31. között tervezett, elhalasztott vagy elmaradt rendezvényekkel összefüggésben elszenvedett bevételkiesést szenvedő, kulturális szférában tevékenykedő cégek részére 420 M SEK (38 M EUR) összegű támogatási csomag került bevezetésre. A bevételkiesés 75%-ára 1 M SEK (90,6 ezer EUR) összeghatárig, ezen összeghatár felett pedig a kiesett bevétel 50%-ig, legfeljebb 10 M SEK (0,91 M EUR) összértékben lehetett igényelni. A csomagot 2020. októberben 600 M SEK-kel (57 M EUR) egészítették ki a 2020. június 1.- szeptember 30. időszakra. Az állam által fenntartott kulturális intézmények bevételecsökkenésének pótlására a kormány további 319 M SEK (30 M EUR) támogatást javasol ezen intézmények számára (parlament jóváhagyására vár).
- A sportegyesületek. speciális sportági szövetségek megsegítésére 1 Mrd SEK (100 millió EUR) támogatási csomag áll rendelkezésre. A pályázat második és egyben utolsó körében 2020. január 15-26. között lehet pályázatot benyújtani.
- A média szektornak a csökkenő reklámbevételek pótlására, a sajtó függetlenségének biztosítására nyújtott támogatás 200 M SEK (18,75 M EUR) értékben. Ezen felül a

köz médiának további 500 M SEK (47 M EUR) támogatást nyújt a kormány a közérdekű tájékoztatási szolgáltatások, hírek és a minőségi újságírás biztosítására.

Önkormányzatok támogatása

- A helyi és a megyei önkormányzatok járványügyi többletköltségeinek megtérítését (betegellátás, az egészségügyi túlmunkája, a laborvizsgálatok, a betegek kapcsolatai felkutatása), a svéd parlament 3 Mrd SEK-kel (280 M EUR) támogatja.
- Az idősgondozás és egészségügyi dolgozók továbbképzése érdekében (10 ezer fő ápolóvá és egészségügyi segédszemélyzetté való átképzésének költségét átvállalva) a kormány további 2 Mrd SEK (188 M EUR) támogatást nyújt a régióknak.
- 20 Mrd SEK (1,82 Mrd EUR) többlettámogatást javasolt a kormány a helyi és megyei önkormányzatok számára általános támogatás formájában, melyből 5 Mrd SEK-et szavazott meg eddig a parlament. (ez azonban nem címzett támogatás, ezért nem csak a védekezésre fordítható)
- A kormány a svédországi tömegközlekedés támogatására, a bevételkiesés pótlására összesen 3 Mrd SEK-et (280 M EUR) fordít.

Monetáris intézkedések

A Svéd Nemzeti Bank 500 Mrd SEK (45,7 Mrd EUR) jegybanki hitelkeretet biztosít (0%-os kamattal) a kereskedelmi bankok számára a vállalatok likviditásának segítése érdekében.

A Svéd Nemzeti Bank által bejelentett további intézkedések:

- Hitelképesség növelése érdekében, egyrészt értékpapírokat (*államkötvények, kincstárjegyek, fedezett, vállalati és önkormányzati kötvények*) vásárol 700 Mrd SEK (68 Mrd EUR) értékben 2021. december 31-ig. Másrészt, pedig fedezet ellenében amerikai dollárban nyújtott kölcsönt kínál a bankok számára 60 Mrd USD (50 Mrd EUR) értékig.
- Csökkenti a kereskedelmi bankok egynapos jegybanki betétének (O/N) kamatlábát 0,75-ről 0,1 százalékpontra. Az alapkamat változatlanul nulla marad.
- Lehetőséget ad a bankoknak, hogy hetente korlátlan mértékű pénzt kölcsönözzenek három hónapos futamidőre, biztosíték fejében. Emellett a svéd Jegybank bővíti a kereskedelmi bankok által biztosítékként felhasználható fedezet körét, elősegítve ezzel, hogy minél több hitelezhető pénz kerüljön a rendszerbe.
- A Riksbank lehetőséget nyújt a Finansinspektionen (a pénzügyi piacot felügyelő svéd kormányzati ügynökség) felügyelete alatt álló svéd hitelintézeteknek arra, hogy ideiglenes monetáris politikai partnereivé váljanak a Riksbanknak.

Exportpiaci lehetőségek magyar cégek számára

A koronavírus ideje alatt megnövekedett a svéd élelmiszeripari kereslet.

- A válság ráirányította a figyelmet a svéd mezőgazdaság önellátó képességének hiányára. Ugyan nincsen élelmiszer-hiány, de egy elhúzódó válság azonban rosszul

érintheti az élelmiszer ellátást. A távoli import helyett előtérbe kerülhetnek a földrajzilag közelebb lévő importországok.

Beszállító láncok zökkenőmentes működésének biztosítása.

- A koronavírus járvány során több cég a beszállítói lánc működésének akadozása miatt kényszerült leállásra, termelésének csökkentésére. Ez több ágazatban (járműipar, gépipar, elektronika) felvetette a beszállítói lánc átstrukturálásának, a termelés közelebb hozásának kérdését. Ebbe az irányba hat az is, hogy a cégek számára cél a beszállítói láncból származó szén-dioxid kibocsátás csökkentése. Ugyanakkor kérdéses, hogy a visszaeső kereslet mellett mennyire fognak új beszállítók után nézni a cégek.

Online B2B-k szervezésére nyitott ágazatok:

- Jelenleg nincsenek

Elérhető nemzetközi tenderek:

- <https://www.boverket.se/en/start/building-in-sweden/contractor/find-projects/>
- <https://www.avropa.se/Upphandlingar/>
- <https://ted.europa.eu/TED/search/searchResult.do>